

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvezčer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstrijsko-ugarske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa je po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tujje dežele toliko več, kolikor poština znača.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tista, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvolje frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnost je v Ljubljani v Frans Kolmanna hiši „Gledališka stolba“.

Upravnost naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Miklošičeva slavnost.

(Dalje.)

Mej skupnim obedom vrstile so se slavnosti primerne napitnice, katerih pa ne moremo priobčevati ad verbum, ker bi bilo preobširno, temveč smo primorani, navajati jih samo v glavnih potezah.

Prvi poprime besedo predsednik slavnostnega odbora gosp. dr. Krek ter v jedrnatem govoru napije Nj. Veličanstvu presvetemu cesarju. Frenetični trikratni živoklici odmevali so v dokaz, da se slovenski narod vsekdar in povsod spominja v prvej vrsti nad vse ljubljenega vladarja.

Gosp. Ivan Kukovec, deželni poslanec in načelnik okrajnega zastopa, napije potem slavljenca g. dru. vitezu Miklošiču. (Živio, živio!)

Gosp. dr. Krek potem prisotnemu g. dru. Fr. Račkemu, kanoniku in predsedniku jugoslovanske akademije. Ta napitnica bila je navdušeno vzprijetna.

Gosp. dr. Rački, zahvaljevaje se na napitnici, slogi in jedinosti mej Hrvati in Slovenci. Ob sebi se umeva, da je ta napitnica izvabila gromovite živoklice.

Gosp. Božidar Raič omenja v obširnem izvrstnem govoru izrednih zaslug gospoda profesorja dra. Muršeca, kateremu se imajo njegovi učenci največ zahvaliti. V svoj govor uplel je g. Raič tudi tako karakteristično dogodbo iz Miklošičevega življenja, ki je kot dijak po noči polagal poleno pod glavo, da se je pravočasno zbudil in študiral. Opisovaje nadalje zasluge in zlate lastnosti dr. Murševe konča z besedami: „Slava! Na mnogaja leta g. prof. dru. Muršecu!“ Ta napitnica na častitljivega a še vedno jako krepkega starčeka vzbudila je navdušene živoklice in gosp. dr. Muršec, vidno ganjen, opomni proti g. dr. Raiču v svojej poniznosti: „Vi več znate o meni, nego jaz! A ona o

polenu je istinita! Bog usliši vse vaše besede in daj nam vsem svoj blagoslov!“

G. dr. Jak. Šket iz Celovca pozdravlja prisotne v imenu koroških Slovencev in poprime čašo v „Slavo Ljutomerčanov!“ (Živio!)

Gosp. prof. Šuklje kot zastopnik „Matrice Slovenske“ napije v izbornem govoru slovanski vedi, slovanskemu duhu. (Živio, živio!)

Mlad poljski učenjak, ki biva nekoliko časa pri gosp. župniku Raiču, oglasi se na to in sicer v prav pravilnej slovenščini. Jako simpatična osoba gospoda poljskega brata postala nam je vsled tega še prisrčenja, kajti on je sigurno prvi Poljak, ki si je v tolikoj meri prilastil slovenščino. Govornik pravi, da Miklošič v vseh svojih delih nikdar ni rabil besede panslavizem, a itak je on zastopnik slovanske vzajemnosti, ker nam kaže, da smo vsi sinovi jedne matere, vsi bratje. Miklošič nam kaže, da se treba učiti vseh slovanskih jezikov, le po tem potu bodo drugi druga spoznavati. Iz tega spoznavanja nastala bode samosvest, iz samosvesti poraja se jedinost, iz jedinosti moč, in kjer je moč, tam je tudi zmaga. Treba, da se slovanska mladež druži, to bode zora boljše bodočnosti. Govornik konča svoj govor: „Bog živi Miklošiča in slovansko vzajemnost!“ (Burni slava- in živoklici.)

Na to prečita gospod župnik Raič naslednje telegram:

Beligrad 1. septembra. (Na dra. viteza Miklošiča.) Prilikom Vaše sedamdesetgodišnjice ceneći Vaše velike zasluge na polju nauke i literature slovenske, koje su i za Srbiju dragocene, Njegovo Veličanstvo kralj Milan blagovolio je odlikovati Vas prvim stepenom svojega kraljevskog reda sv. Save.

Predsednik ministarskog savjeta
ministar inostranih dela:

Piročanac.

Kot več jezikoslovec trdil sem takrat, da tisti poslovenjeni Nemec — politični uradnik, — ki je v zapisniku pisal „ne ima“ namesto „naj ima“, ni zadel pravega, nego da je ravno nasprotno zabeležil, da torej polovična slovenščina nemškatarskih sinov pri nas ne zadostuje. Pristavil sem le, da bode g. namestnik v Gradci moral bolje skrbeti za nas Slovence, kakor za — bele vrane, in — konfiskovan sem bil.

Drugi članek, in ta bil je v „Slovenskem Gospodarju“ celo tiskan na prvem mestu, bil je dakle uvodni članek, uničili so, ker sem iz svojega jezikoslovnega stališča imenoval uda neke gruntne komisije — hempača, ker geometru ni pripuščal slovenskih krajevnih imen zapisovati v pravilni slovenščini. Kot jezikoslovec dokazal sem dalje, da hempač pri nas na kmetih pomenja to, kar pri Nemcih — gimpel.

In vender je takrat neki g. okrajni glavar takoj uganil, da sem pisal le navidezno hempač namesto „hempl“. Pa naj bo, meni je tudi prav. Ampak to mi pa ni prav, da g. Gregorec, častiti naš urednik „Gospodarjev“, mojega tretjega članka še niti ni poskušal natinsiti. Kaj pa, ko bi jaz ne hotel nič več pisati? Saj sem g. našemu namestniku v Gradci

Beligrad 1. septembra. Zasluge Vaše za Srbe i Slovence, za poznanje jezika i starina naših, tog obeležja narodne individualnosti naše, zadužili ste nas dubokim štovanjem spram Vas. Ovom radostnom prilikom primite čestitanje i vazdašnje najbolje želje kako od mene tako i od mojih drugova u vlasti kraljevoj.

Ministar prosvete i crkvenih posala:
Stojan Novaković.

Beligrad. — Srpsko učeno društvo zaprečeno da pošle izaslanika, pozdravlja telegrafske svetkovine i slavljenika, tvorca poredjene nauce o slovenskim jezicima, dubokoga poznavaoca i tumača starinskoga života svih Slavena, jednoga od prvih medju svetskim filologima i lingvistama, naročitoga prijatelja srbskog naroda, učitelja i prijatelja Vuku i Daničiću, a preko njih dobrotvora srpske književnosti. Da ga Bog dugo još poživi, neka bi njegova ugledna dela bili glasnici, da će se slovenski narodi v duhovnom životu naskoro izjednačiti sa narodima, koji danas prednjače u čovječanstvu.

Predsednik: Vladimir Jovanović.
Sekretar: Jovan Bošković,
Miklošičev učenik.

Zagreb. — Velikomu geniju Miklošiču i neprocenivim njegovim zaslugam po znanost uz slovenske rodoljube kliče: Slava!

C. kr. sveučilište Franje Josipa I. u Zagrebu:

Dr. Suk, rektor.

Ljubljana. — Narod, ki je rodil velikana učenosti od vsega sveta priznanega in občudovanega, dokazal je, da ima prirojeno moč v sebi, katera mu zagotovlja srečnejo in svitlejo bodočnost na podlagi narodnega napredka. Bog daj slavnemu našemu rojaku še mnogaja leta v prid vednostim in v slavo vsega Slovanstva!

Dr. Moše, dr. Vošnjak, dr. Zarnik.

LISTEK.

Trikrat konfiskovan.

Ko bi g. urednik Vi in pa feljtonska zadruga Vašega lista, ko bi Vi vsi znali, kako se meni godi z mojimi članki politične vsebine, gotovo bi tu pa tam nekoliko prostora pod stropom prepustili tudi meni, privoščili bi mi saj kak kotič v listu, da bi v njem svetu razkril srčne svoje muke.

Stvar pa je taka-le: Nesem jih še spisal več političnih člankov za „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, kakor jedino le tri, — in vsi trije bili so mi konfiscirani. Kaj ne, gosp. urednik, to je vendar le prehudo! Mariborski gospodje, naj je bil že g. nekdanji glavar Seder ali pa Mariborski pravdniški funkcionar — zaplenili so ljubljence mojega — „Slovenskega Gospodarja“ radi mojih političnih spisov dvakrat. Ampak nesem hotel nehati, spisal sem še tretji članek in tega konfisciral je gosp. urednik Gregorec že a priori sam lastnoročno, ker sem neki žalil v njem gosp. namestnika v Gradci. Znate pa gospod moj, zakaj so mi prvi članek zaplenili?

tudi jaz dober prijatelj; gotovo tako, kakor g. dr. Gregorec. In tisti politični uradnik, ki se je hudo razsrtil, ker neso žandarji v bitki pri Brežicah več kmetov ustrelili, kakor samo jednega, s tem srdom gotovo tudi ni pokazal svojega političnega takta. Govori se pa, da to lastnost gospoda v Gradci strog terjače od političnih uradnikov, sicer pa:

„Kaum war das wort dem mund entfahren,
Möcht er's im herzen gern bewahren.“

Jaz sem pa, kakor kažem, jezikoslovec in se brigam zraven posebno za naše šole. Za tega delj pa bi rad bil javno povprašal, zakaj še v Ulimjah dan danes ni novega šolskega poslopja, akoravno bi si ga krajni šolski svet in vsi farani radi stavili. Da mi je uzrok dobro znan, je tako istinito, kakor to, da dotična prošnja krajaškega šolskega sveta že drugo leto leži nerešena tam, kjer se je stvar za „Šulvereinovo“ solo v Sevnici sicer strašno naglo rešila. G. uredniku Gregorcu zdela se je ta stvar vendar preveč neverjetna, in zato je konfiskoval vse skupaj, moj celi dolgi spis, uničil ves moj trud. To je, da pravega že občega značega uzroka tudi njemu nesem pisal, ker resnica je večkrat prebridka in radi nje obistivilo bi se, da bi „Gospodarja“ zaplenili še tretjekrat.

Lvov. — Prvaku vseh jezikoslovcev ogromna slava!

Glaser.

Dunaj. — Nejsrdečnejši na zdar ku dnešni slavnosti. Zpěvacký spolek slovanský:

Dr. Lenoch.

Maribor (nemški). — Zahvaljujem se za povabilo, želim slavnosti najlepši izid. Slava vedi!

Knezoško.

Iz Kranja. — Slava neumremu velikanu Miklošiču! Pobratimo se! zjedini nas vera, jezik in pisava od Urala do Triglava. Oratar.

Poreče. — Slovenci imajo danas najslavniji dan, ker slavijo najslavnejšega učenjaka, katerega je kedaj slovenska mati rodila. Bog ohrani nam velikana Miklošiča še mnogo let!

Dr. Gregorič.

Zagreb. — Slavnemu Miklošiču kliče zahvalni učenik: Živio, na mnogaja ljeta!

Dr. Celestin.

Pazin. — Trikratna slava učenjaku Miklošiču in njegovim čestilcem.

Einspieler.

(Daje prih.)

Notranjska slavnost v Postojini.

(Konec.)

Koncem svojega nagovora omenja g. predsednik slavnostnega odbora tudi veselega dogodka v cesarski obitelji, nazdravlja visokorojeno dete ter javlja, da bode odbor v imenu vseh navzočnih udeležencev slavnosti telegrafoma izročil najudanejša voščila visokima roditeljem; konečno zakliče trikratni živio! presvetli vladarski hiši. Mužica odgovarja tem iz srca izvirajočim besedam z navdušenimi frenetičnimi živoklici in vojaška godba zavira majestetično cesarsko pesen. Pričujoče zastave se nagnijo v pozdrav, iz bližnjih grjev pa zadonistrel topitev. Veličasten prizor!

Državni poslanec g. A. Obreza nastopi potem na govorniški oder ter nam v živih besedah in v lahko umevnem govoru naslika razmerje mej Habsburžani in Slovenci, omenja varnega zavetja, kojega smo našli Slovenci pod krepkim žezlom silnih vladarjev Habsburške hiše, kako nam je bilo mogoče le v tem zavetji ohraniti si svojo narodnost, omenja tudi slavnih del naših pradedov v ohranitev državne celote ter njihove vedno verno udane hvaljenosti ter izraža prepričanje, da tudi sedanji in vse prihodnji rodoi Slovencev ohranijo svojo nemahljivo vernost in zvestobo presvetli hiši Habsburški. Z navdušenimi burnimi živio- in slavaklici pritrjuje ljudstvo govornikovim besedam ter ponavljajo po preteklu 600 let svojo prisego zvestobe.

Krepki zbor kakih 60 pevcev zapoje pod spremnim vodstvom g. Iv. Lavrenčiča veličastni „Naprek!“ in za tem Eisenhutov „Ustaj rode!“ — evo sgode, podiš dom si snažan jedan!

G. Resman razlagata na to v navduševalnem govoru (priobčenem v včerajnjem listku) pomen „Narodnega doma“, središča narodnega življa in umu, bodreč ljudstvo k ponosnej zavednosti svoje narodnosti. Prosto ljudstvo sledilo je z nepopisljivim zanimanjem zlatim besedam gospoda govornika ter je mnogokrat z živahnimi klici dalo dušek svojemu navdušenju, kažeč, kako razumno in radovoljno sprejema va-se misli govornika. Videč ta neprisiljeni izraz navdušenja prostega ljudstva utripalo nam je srce veselja, dajoč nam prepričanje, da ta narod ne treba več vzbujati, da bědi ter se živo zaveda svoje narodnosti, da koprni po napredku ter da mu treba le še blagodejnega pouka, da si zboljša svoj gmotni stan ter se ž njim povzdigne na stopnjo najnaprednejših narodov.

Gospodje zastopniki odbora „Narodnega doma“ zahvalijo se v toplih besedah g. govorniku, ki je bil pravi „spiritus agens“ vsega podjetja, in ponové svojo iskreno zahvalo še mnogozaslužnemu predsedniku slavnostnega odbora g. dr. Štrbencu ter vsem požrtvovalnim gospodom ožega odbora.

G. dr. Štrbeneč govor na to „o potrebi in koristi branja in domačih društev“ v lehko umevnem, za priprostega kmeta proračunjenem jeziku, poudarja velik upliv koristnih in dobrih knjig na poblaženje duha in gmotni napredek, ter razloži,

kako da je s skromnimi sredstvi lehko osnovati „kmetska bračna društva“, kako da društva in razgovori v njih sploh pomagajo širiti duševni obzor posameznikov ter pospešujejo s tem vsestranski napredek.

Po zahvalno vzprejetem govoru g. predsednika zapoje pevski zbor Hajdrihovo „Jadransko morje“ točno in navdušeno, in s tem je bil končan prvi oddelek slavnostnega programa. Mej posameznimi točkami svirala je godba domačega pešpolka z navadno joj eksaktnostjo razne komade, kar je posebno povekševalo občno veselje in vnetost.

Mej pričujočimi odličnimi gosti zapazili smo tudi nj. svetlost kneza Hugona Windischgrätzta, posestnika mnogih notranjskih graščin, s svetlo kneginjo in drugim spremstvom; svetli knez se je zelo zanimal za ta narodni praznik, bivajoč skoro dve uri na veselčinem prostoru. Vidno zadovoljeni izrazili so visoki gostje slavnostnemu odboru svoje priznanje in začudenje na tako uzornem redu. Navzočen je bil tudi vladni zastopnik gosp. okrajni glavar Globočnik in mnogo gg. uradnikov, ki neso z nič manjšim zadovoljstvom naglašali vzgledni red.

Došlo je mnogo sočuvstvenih telegramov od vseh strani širne domovine, ki so se prečitali mej burnimi živoklici na odpošiljalje in koje priobčimo vukupno v jednem pribodnjih listov.

Drugi in tretji del programa je obsegal dobrodelno loterijo in domače razveseljevanje na planem, katera sta se vršila vzajemno. Za dobro organizano srečkanje zanimalo se je posebno prosto ljudstvo. Ne malo zaslugo za občno razveseljevanje pa si je pridobil vrlji Ljubljanski „Sokol“; predstovalci tega kateksobén „telovadnega“ društva pokazovali so na drogu svojo občudovanja vredno izurenost in spretnost, ki je izzvala marsikako zasluženo pohvalo izmej pozornega občinstva. Pevci so se razdelili v ožje kroge ter na več kraji popevali krasne narodne in umetne pesni domače, množeč ž njimi vzhicieno radost udeleževalcem slavnosti.

Idoče v trg nas je prijetno iznenadila krasna razsvetljava okrašenih poslopij v čast novoporojenemu članu cesarske rodbine in pa velikanska bakljada, katero je v isti namen napravila požarna straža Postojinska.

Na Vičičevem vrtu pa je neskaljeno veselje mej svirajoča godbo, petjem in napitnicami trajalo še v pozno noč, in v resnici s težkim srcem ločili smo se od vrlih Notranjcev, ki so na tako krasen in vzgleden način proslavili si zopet svoje že itak slavno ime, sebi v čast in ponos, a v gmotni prid vseslovenske domovine.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. septembra.

„Politik“ ve iz najboljšega vira poročati, da bode **Primorski** namestnik baron de Pretis kmalu ostavil svoje mesto, ter da pride na njega stopnjo jeden iz generalov, najbrž da Ljubljanski poveljnik divizije fml. vitez Müller; — dalmatinski namestnik baron Jovanović pa da ostane na svojem mestu.

Hrvatski listi odločno zanikujo, da bi bili nemiri kdaj kje imeli kaj socijalističnega značaja; le jednega slučaja ni bilo, da bi se bilo kje plenilo ali ropolalo; povsod se vzdiguje narod samo zaradi početja finančnih organov. „Pozor“ nagovarja vse hrvatske razumnike, naj ljudstvu strogo odsvetovajo pritakniti se tujega imetka, ker bi to zelo škodilo narodnej stvari. — O novih nemirih se nič ne pozveda.

V zadevi **ogersko-hrvatskega** konflikta se potrjuje vest, da bode šel general konjice Ramberg kot kraljevi komisar v Zagreb z najširšim polnomocjem. Civilni odlatus mu bode, kakor se v Zagrebu misli, septemvir Bayer, bivši načelnik Krajiške vlade, ter je tudi že odpotoval na Dunaj. Za sedaj se v Hrvatski nahajajoče se vojaštvo ne misli pomnožiti, kraljevemu komisarju je dano presoditi, bode li treba dotičnih nasvetov. Ogerski premier Tisza se baje drži načela, da se imajo pred vsem razobesiti zopet ogerski grbi. To naloge bode imel baron Ramberg v prvej vrsti zvršiti; poslednjemu pa da je znano, da bode ogerska vlada po zadobljeni zadostitvi v vprašanji o grbi skazala se jako prijazno in nenasprotuočo. Takoj ko se

povrne mir, se bode po zasebnem potu iskalo dočike z vodjami narodne stranke. Od te konference da bode potem zaviselo, koliko časa da ima trajati provizorij kraljevega komisarja, kdaj da se bode imenoval novi ban ter sklical sabor, v katerem se bode po zakonodajnem potu rešilo vprašanje o grbih.

Vnanje države.

Priobčeni poskusi za združenje **srbskih** liberalcev in radikalcev ostali so brezuspešni, ker so poslednji neupogljivi in nepopustljivi. Posredovalcu Ristiću neso hoteli prepustiti zahtevano število mandatov ter so odbili tudi drugi njega nasvet, da naj bi pri eventualnih ožjih volitvah radikalci glasovali za liberalne kandidate in nasprotno. Vsled te trmoglavosti so Ristićevi somišljeniki zelo srditi nad radikalci. Dozdanje volitve so naravno jako ugodne za naprednjaško stranko. — Uradni listjavlja, da se otvorí subskripcija za srbsko narodno banko od 14. septembra (starega računa) do uštetege 18. Podpisati je za sedaj 20.000 delnic. Ko bode uplačanih 125 frankov na delnico, sklical bode finančni minister glavni zbor vseh delničarjev. — Na železničnih progah stavljeno je doslej 171 kilometrov tira, preostaje samo še 60 kilometrov. Pri velikem Ripanškem predoru treba še 47 metrov prevrtati.

Nalog ruskih generalov Soboleva in Kaulbarsa v **Bolgariji** se bliža svojemu koncu; tako poročajo v protislovji z drugimi poročili „Peterb. Vedom.“ Po sklicanji velikega sobranja se bode osnovalo narodno ministerstvo iz zastopnikov združenih strank liberalcev in konservativcev; samo vojno ministerstvo ostane v rokah Rusa. Diplomatici agent Jonin da je vsled svojih pooblastil pritrdiril jednakemu sklepu kneza Aleksandra. — Dopolnilne volitve za sobranje v okrajih Sredec in Küstendil izpale so v ponedeljek povsem ugodno za liberalce. Mej drugimi bila sta Cankov in Balabanov skoro jednoglasno voljena.

V London so dospela vznemirjujoča poročila, kako da poskušajo fenici v Ameriki zopet oživeti irske zarote in jih propagando. Zadnje štirinajst dni je prišlo izredno mnogo irskih Amerikanov iz Zedinjenih Držav na Angleško, drugi pa se še pričakujejo. Policia skoro ne dvoji več, da so to agentje irske organizacije v Ameriki; ob prihodu morilca O’Donella od „Nosu dobre nade“ batil se je nevarnih izgredov. Tako po irskem shodu v Leeds se bode baje pričela propaganda irske zarote.

Angleška posadna vojska v **Egiptu** se bode v teku oktobra in novembra zmanjšala na 3000 mož. Jeden bataljon ostane v Kajiri, drugi pa v Aleksandriji. Delajo se priprave, da se bo dalo, ako treba, 2000 mož poslati v Sudan. Angleški vojaki bodo šli še ta teden v svoja prejšnja stanovanja v Kairo. — Iz Aleksandrije se poroča v 3. dan septembra, da je zadnjih 24 ur v gorenjem Egiptu 150 ljudi umrlo za kolero.

Dopisi.

Iz Gorenjskega 4. septembra. [Izv. dop.] Radovljška požarna bramba je, kakor znano, nemška in kot tako se tudi zaveda. Le škoda, da to slavno društvo vedno žanje s svojim nemškim mišljenjem — blamažo. Le čuje! Bili so dnevi po slavnej zmagi Slovencev v deželni zbor. Deželni glavar grof Thurn je prišel za nekaj dnij na svoj dom v Radovljico. Prebivalstvo res ljubi gospoda grofa in zato se je zbral mnogo ljudstva na trgu, da ga pozdravi. Požarna bramba naj bi delala špalir in nosila baklje. Sklenjeno pa je bilo v društvu, da se g. grof nazdravi z gromovitimi „hoch“! A slušajte: Gospod grof pride v grad, da „pazljivi“ ognjegasci niti vedeli neso kdaj; a ko gospod grof vidi, da je pred poslopjem zbrano občinstvo, hoteč mnogo praviti ovacijo, se poda tja in nazdravi s krepkim „živio“ občinstvo. Kaj so hoteli naši nemški „fajerberkarji“? „živio“ so upili, na veliko veselje občinstva, koje se je na glas smijalo zasluženej blamaži! No, pa saj to ni nič posebuega (in to že nekoliko opravičuje možakarje), da so tako na hip pozabili svoj „hoch“ in zaredli v živio, saj je še gospod Dežman pozabil svoje nemšto in pozdravil na Leskej postaji odhajajočega carja s trikratnim živio! Čudno, a res!

Še jedno: Društvo je priredilo preteklo nedeljo javno tombolo v prid društvenim financam. Početkom je bilo določeno, da se mej posamnimi točkami pojede tudi nekatere pesni, kajti tombola sama je tako dolgočasna. Petje naj bi, in bi tudi bilo najbolj vabilo občinstvo, koje bi se bilo še v jako večjem številu udeležilo zabave. A občinstvo obrača, fajerber

pa obrne! Ko namreč čujejo tukajšnji Abderite, da se hoče slovenski popevati, izrazi se nekog gospodič, kojega smo, če se ne motimo, tudi videli v Dunajski Sloveniji: „slovenisch singen ist unanständig!“ In cel odber je kimal: „ja, ja unanständig“. Gorostasno, a resnično! Pevci so hoteli društvu le uslugo storiti, saj bi pevanje ne bilo stalo društvo niti bora, vse bi bil poravnal, če bi bilo kaj stroškov, nek tukajšnji trgovec. A nič, slovenski se ne sme pevati pri javnem nastopu vatrogascev Radovljščikov, sicer je nemšto v nevarnosti! Oporekalo se je sicer, da se boje, da bi pевci slabo peli; a ta strah je prazen, naj si dotični gospodje zapamtijo, da oni kvartet, koji bi bil pel, je že pri več koncertih sodeloval, kot so jih oni slišali. Ko so se nekateri gospodje potegovali za petje, češ da je to v sramoto Radovljščemu mestu, in da se mora vendar ozirati na občinstvo, se je nekdo, ki nosi živonec v Radovljici, izrazil: *Nehmet eine Drehorgel auf, thut dasselbe!* Jako duhovito, kaj ne! In... vse „olikano“ omizje je ploskalo govorniku. — — To so vam ljubezni kampeljci! Nadomestovala je tedaj petje nekoliko hripcava harmonika, katera pa, nota bene, tudi ni bila zastonj. Ta faktum kako čudno osvetljuje Radovljško inteligenco. Z okusom se pač ne more postavljati pred svetom, to je baš zopet jasno dokazala tombola v nedeljo! Mi bi slavnej brambi le svetovali, naj se bolj spominja, čemu je, naj ne izgublja smotra, sicer mora poginiti. Naj ne bo požarna straža Radovljici le za parado, temveč naj pusti vse to na stran in tibo deluje človeštvu v prid. Pazi naj pa, da se osobito ne da potegniti in porabiti za demonstracije, za koje pač v Radovljici ni prostora, in naj si ne da uplivati od vsakterega. Proti občinstvu pa naj se obnaša manj oholo kot doslej, kajti s svojo zadnjo afero, ko ste se občinstvu tako na rob postavili, se pač neste posebno prikupili niti pridobili simpatij. To prijateljski!

V obče so razmere v našem gorenjskem središču jako jako čudne; drugje se skrbi, da domače mesto bolj raste in se olepšava, a v Radovljici ravno nasprotno. Pred cerkvijo, na jako lepem prostoru, kojega so pradedje za težak denar kupili občini, hočejo neki postaviti depot za požarno brambo. Na ta način bi bil ves prostor pred cerkvijo pokvarjen. In kakor bi drugje ne bilo za to pripravnega občinskega prostora! Pa nekateri hočejo tako in vedo, zakaj tako hočejo! —

Povedati hočem svetu še nekaj, kar prav dobro označuje bistroumnost nekaterih. Nekega dne se grem sprehajat slučajno proti Savi. Čudom ogledujem, da ima most samo na jednej strani dvojno ograjo.

„Vidite gospod“, pravi smehljaje kmetič, „na tej strani je lansko leto pal starček v vodo, zato so naredili ograjo. Na tej strani pa mora še le kdo notri pasti, potem bodo še le ogradili.“ Jako premetene glavice ti cestni možje Radovljški!

Iz Velikih Lašč, 4. septembra [Izv. dop.] V nedeljo 2. septembra, ko je bilo po Slovenskem izredno mnogo veselic, priredila je tudi tukajšnja, na velikih počitnicah se nahajajoča mladež domačo zabavo z gledališko predstavo in plesom. Igrali sta se igri: „V spanji“ in „Glub mora biti“, ter deklamovala Boris Miranova pesen: *Mojemu narodu!* — Obči igri kakor tudi deklamacija — vse se je dobro zvršilo, ako pomislimo, da so igralci (osobito gospodičine) večinoma v prvič javno nastopili na deskah, „ki pomenijo svet“. Tudi je občinstvo simpatično vzprejelo predstavo, ki je pri nas pač velika redkost, in kolikor smo se mogli prepričati, bilo je v obče kako zadovoljno z igralci — razven nekega „glušca“, kateremu bi priporočali, da korenito pouči Knigge-jev „umgang mit menschen“ in pa Veselovega „Olkana Slovence“, morda bode potem bolje slišali; kajti slovečega šarlatana elektroakustični galvanizem bi ostal pri njem brez uspeha.

H koncu bodi srčna zahvala izrečena vsem sotrudnikom pri predstavi in vsem drugim, ki so kakor koli pripomogli k temu, da je bila predstava možna, kakor tudi čestitemu občinstvu, katero je z obilno udeležbo omogočilo, da se je dosegel nepričakovano ugoden materijalen uspeh, kajti čisti do-

hodek veselice, ki se bode obrnil v prid ubogim šolskim otrokom, iznašal bode menda preko 20 gld., kar je za naše razmere gotovo izredno mnogo.

Domače stvari.

— (F. Z. M. baron Kuhn) dospel je včeraj zvečer z brzovlakom v Ljubljano ter se nastanil v hotelu „Pri Slonu“.

— (Svetozar Miletic) je popolnem ozdravel in namerava zopet poprijeti se političnega delovanja. Tako vsaj se poroča iz Novega Sada.

— (Umrla) je danes zjutraj na prijaznem „Drenikovem vrhu“ 86 let stara gospa Antonija Drenik, rojena Baraga, mati znane Drenikove rodbine.

— (Umrl) je 3. t. m. na Dovjem upokojeni župnik in zlatomašnik g. Furmacher.

— (Gosp. prof. Klemenčič), katerega je, kakor smo poročali, težko ranil lastni brat, je že toliko okreval, da že ustaja in se sprehaja po sobi. Da so se rane tako nepričakovano brzo zacele, prispisovati treba krepkemu telosloženju in izredno zdravej krv.

— (O nemirih na Hrvatskem) začno se pojmovi in nazori bistriti. Nikjer na Hrvatskem neso se še dotaknili tujega imetka, tudi se protižidovske težnje neso še pokazale na površje. Vladni komisar sam je konstatiral, da so neredi v Zagorji nastali jedino vsled večnega osornega postopanja in izneverenja tamošnjega poreznika in davčnih ekskutarjev. Kmetje bi morali davke, katere je poreznik zapravil, plačati še jedenkrat, in z brezozirno strogostjo izterjevali so se ti že plačani davki, akoravno je baje finančna oblast že odredila, da se morajo ti davki odpisati. „Agramer Zeitung“ piše v zadavi hrvatsko-magarskega razpora: „Mi zremo dogodkom, ki imajo priti, naj bodo kakeršni koli, mirno nasproti. Morda podlegnemo začasno, a preverjeni smo, da pride čas, ko bodo v Budimpešti bolestno obžalovali, da so prijatelje državne ideje v Hrvatski takoj kompromitovali in razpostavili. Sapienti sat est“.

— („Tagespost“) priobčuje pod naslovom „Deutsche Reste in Krain und im Küstenlande“ članek, ki kaže tako gorostasno abotnost in pomankanje vsakeršnega znanja dejanskih razmer, da se nam nikakor ne dozdeva dostojno, spuščati se v polemiko. Za tega delj izražamo samo svoje globoko pomilovanje, da se čitatelji omenjenega lista zadovoljujejo s tako piškavo duševno hrano. Pri tej prilikli pa vendar le moramo zavrniti trditev, da bi bilo 28.000 Kočevcev na Kranjskem. To je večna promota. Pravih pravcatih Kočevcev je jedva okoli 15000.

— (Dež), precej izdaten, namočil je danes dopoludne žeeno zemljo. Vrhunci Kamniških planin so lahno s snegom pobeljeni.

— (Šolsko leto 1883/84) prične na podgimnaziji v Kranji 17. dan t. m. Učenci, ki usto pijo na novo, morajo se prijavljati 14. ali 15. dan t. m., drugi najpozneje do 16. dne t. m.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Pariz 4. septembra. Slavni ruski romanopisec Ivan Turgenjev umrl.

Ptuj 5. septembra. Na hrvatsko-štajerski meji včeraj napad židov, ki beže na Štajersko. V našem mestu različne govorice, kajti židovi kanijo se pri nas gosto naseliti. Ljudstvo proti naselitvi; mestne očete navdaja furor teutonicus.

Dunaj 5. septembra. Po noči nastal je na nabrežji v Nussdorfu, kjer so obširne zaloge lesa, velik ogenj, ki se je razširjal v orjaških dimenzijsah. Prostori za les vsi v ognji. Škoda nad sto tisoči. Zjutraj je še razsajal požar, a bil že lokalizovan. Uzrok požara neznan.

Rim 4. septembra. „Moniteur de Rome“ poroča: Grof Chambord volil je papežu 400.000 frankov, namreč kapitalizovanje one vsote, katero je vsako leto papežu poslal.

Moskva 5. sept. „Moskauer Zeitung“ razpravljaljoč članek „Standarda“ o Sedanski slavnosti, naglaša onemoglost in omahljivost

francoske vlade ter dokazuje, da ni nikakega uzroka, da bi se prelivala ruska kri za absurdni smoter: poveličanja Francoske na stroške Nemčije, ki je bila vedni zaveznik Rusije, katere evropski interesi so z ruskimi solidarni. „Standard“ soglaša s poljskim časopisjem, katero hoče izzvati nezaupnost med Nemčijo in Rusijo.

Narodno-gospodarske stvari.

Cesta čez Lužarje.

Nobena pokrajina naše dežele gleda cestni tako na slabem, kakor naša uboga Dolenjska. Ako človek iz Ljubljane čez Litijo ali Višnjo Goro potuje v Novo Mesto in od ondot dalje čez Gorjance proti Hrvaskemu, narediti mora poprej oporoko in svoje življenje malo ne zavarovati pri „Greshamu“, ker ne ve, če se še živ povrne v Ljubljano. Ako je tako slaba že državna cesta, potem si lehko mislimo, kakšne morajo biti okrajne ceste, kakšni občinski poti.

Ne rečem, da bi slavni deželni odbor in razni okrajni cestni odbori zadoja leta ne bili ničesa storili za ceste; storili so mnogo, a ne še dovolj, osobito ako vzamemo v poštev, da Dolenjska nema nobene železnice in da je ves promet po Dolenjskem navezan samo na ceste. Dobili smo zadnja leta lepo cesto z Gresupljega čez Krko na Žužemperk; dalje cesto, ki Kočevski okraj veže s Črnomaljskim; cesto iz Mokronoga ob Mirni v Sevnico; lepo cesto čez goro sv. Ahca itd. itd. A vse te ceste pospešujejo zvezo Dolenjske z Ljubljano, oziroma s Savsko dolino. Premalo pa se je gledalo na to, kako bi se zapadna Dolenjska zvezala s tisto železnocestno progom, ki iz Ljubljane drži proti Trstu.

Kočevski, Ribniški in Velikolaški okraj hranijo v svojih prekrasnih gozdih velikanske zaklade narodnega premoženja. Štiri parne žage in brezstevilne žage (pile) na vodo režejo noč in dan raznovrstni les iz Velikolaških, Ribniških in Kočevskih gozdov. Za primer velikega lesnega obrača omenjam, da samo ob Ribniški Bistrici gre 26 žag. Ogromno rezačega lesa se producira v teh krajih; a še več ko tega producira se navadnega stavbinskega lesa (Bauholz) za trgovino. In ves ta les se izvaja na Rakek, oziroma v Trst in Italijo, in ves promet proti Rakeku se vrši samo po dveh cestah: čez Bónčar in čez Lužarje na Bloško planoto, pod katero se v Cirkniški dolini združujejo obe cesti.

Ali kakšna je cesta čez Bónčar in kakšna čez Lužarje? Človek, ki hodi po teh dveh cestah — kajti voziti se more samo v smrtnej nevarnosti — mora se prijeti za glavo ter se strmeč in čudeč vprašati: je li res mogoče v naprednjem devetnajstem stoletju take strmoglave klance in take zavite ključe imenovati okrajno cesto, po kateri gre najbljžja zveza Dolenjske s Trstom? Koliko trpe ljudje, koliko živina; koliko se zamudi časa in koliko se zavozari čisto po nepotrebnem tako močno potrebovanega denarja! Iz Velikolaške ali Ribniške okolice do Rakeka je samo pet milj, in kubični črevelj lesa, ki v Vel. Laščah ali v Ribnici stoji samo 8 kr., velja na Rakek postavljen že 21 kr. Iz tega vsak lahko vidi, koliko vzame samo vožnja. A temu se ni čudit, ker vsak voznik mora čez Bončar ali Lužarje vzeti dragu priprago, ali pa pod hribom polovicu naloženega blaga odložiti ter z vrha še jeden pot v dolino ponj priti, pri čemer izgubi po cele 3—4 ure druzega časa in dela.

Izpuščiši cesto čez Bónčar za danes iz našega premišljevanja, hočem nekoliko besed izpregoroviti o cesti čez Lužarje, ki bi se s trikrat manjšimi stroški nego ona čez Bončar dala popraviti in preložiti.

Cesta čez Lužarje pa ni samo glavna zveza Velikolaškega okraja in deloma tudi Ribniške doline z Rakekom, ampak po tej cesti gre tudi ves promet iz Suhe Krajine, iz Zatiškega, Žužemperškega in deloma celo iz Trebanjskega okraja, kolikor je tega prometa načrtnost namerjenega proti Trstu. Po vsakem velikem sejmu v Zatiškem, Žužemperškem in Trebanjskem okraju ta cesta kar mrgoli raznovrstnega blaga, katero italijanski trgovci spravljajo po najbližjem potu z Dolenjskega proti Trstu.

Naravno in razumljivo, da je ta ravno tako važna kakor slaba cesta že zdavnaj vzbudila pozornost odločevalnih faktorjev. Že pred dobrimi petindvajsetimi leti jo je ogledoval tedenji c. kr. načelnik kranjski grof Chorinsky in gotovo bi jo bil preložil že on, ako bi bil dalje časa služil na Kranjskem in ako bi tedenji c. kr. okrajni predstojnik v Loži nameravane preložitvi ne bil nasprotoval s tem, da je hotel cesto čez Lužarje potegniti proti Novej Vasi ter tako narediti nepotrebni ovrek, ki bi bil vso preložitev storil iluzorično.

(Konec prih.)

Listnica upravnosti. Gospod F. P. v Livnem.
Naročnina za četr leta znaša 4 gld., tedaj treba še 1 gld.
poslati.

Izkaz

izžrebanih številk pri loteriji skupne Notranjske slavnosti v korist „Narodnemu domu“ v 2. dan septembra 1883.

Izžrebane številke	Sporedne številke	Kakovost dobitkov
83	87	Sladkornica in tasa.
246	68	Etui za smodke.
707	62	Steklenica Bizeljanca.
719	94	12 rutic.
1068	15	Svetilnica.
1113	69	Tabačnica.
1254	40	12 nogovic.
1568	47	Gregorčeve poezije.
1613	92	Motovilo.
1694	77	Kozarec za pivo.
2482	89	Vrtnarske škarje in „strigel“.
2485	100	Svetilnica in 2 kozarca.
2694	72	Jurčevi spisi I.—II.
2878	41	Gregorčeve poezije.
3273	39	Likalnik.
3717	19	Etui česalnikov, zobnih krtačic i. dr.
3796	14	„Štok“ sladkorja.
4160	66	Malin za kavo.
4187	13	Železna peč.
4252	86	Tabačnica in drugo.
4367	96	Škaf in ponočna luč.
4394	26	Sodček vina.
4528	38	Koža usnja.
4554	34	Slovenska knjižnica.
5044	52	Steklenica Malage.
5352	74	Jurčevi spisi V.—VI.
5764	23	Kotel (bakren), vino in salame.
5912	79	Sladkornica.
6015	50	Gregorčeve poezije.
6056	64	Steklenica vina.
6948	43	Gregorčeve poezije.
7168	70	Nočna svetilnica.
7608	46	Gregorčeve poezije.
7770	10	Dr. Bleiweisova slika.
7785	17	Vreča moke.
7797	78	Brounsiran steklen pokal.
7836	33	Slomlèkovi spisi.
8367	33	12 rutic in 1 vaza.
9113	8	Marijina podoba.
9306	31	Lovska podoba.
9327	16	Svetilnica.
9363	49	Gregorčeve poezije.
9542	1	Junicia.
9595	7	Dr. Bleiweisova slika.
9611	98	Dve vazi.
9633	95	Dve vazi.
9739	73	Jurčevi spisi III.—IV.
9843	22	Stenska ura-budilnica.
9865	90	Stol in knjiga „Kalvarija“.
10218	36	Velika žaga.
10268	25	Podoba.
10392	2	Pogrindjalo za tla.
10686	45	Gregorčeve poezije.
10694	3	Umivalni kosten.
10883	18	Album in cev za smodke.
10986	9	Sv. Trojica (podoba).
11045	99	Tintnik in portemonai.
11151	83	2 steklenici liquera.
11159	54	Steklenica Vöslauerja.
11180	81	Malin za kavo.
11417	58	Steklenica Vöslauerja.
11541	55	Steklenica Vöslauerja.
11976	91	Svečnik in „vremenska hišica“.
11993	85	Svetilnica.
12012	60	Steklenica vina.
12171	37	Gregorčeve poezije.
12281	61	Steklenica vina.
12334	76	6 prtičkov za kavo.
12537	32	Lovska podoba.
12549	35	Dva okovana škafa.
12580	28	Album.
13209	53	Kozel.
13440	4	Dr. Bleiweisova slika.
13453	97	Škaf in žaga.
13956	27	Oglečalo.
14242	51	Steklenica Malage.
14270	42	Pleče svinjine.
14345	63	Steklenica vina.
14391	24	Podoba.
14444	71	Nočna svetilnica.
14561	30	Kovčeg.
14777	80	Stadkornica.
14869	12	Kavni service in škafček.
14951	11	Aparat za vino čistiti.
14966	48	Gregorčeve poezije.
15120	88	Vizitnik.
15241	82	2 steklenici liquera.
15634	84	Svetilnica.
15652	56	Steklenica Vöslauerja.
15653	67	Vile amerikanskega sistema in žaga.
16301	59	Steklenica Vöslauerja.
16523	44	Gregorčeve poezije.
16577	5	Dr. Bleiweisova slika.
16584	65	Steklenica vina.
16913	75	Jurčevi spisi VII.—VIII.
17097	57	Steklenica Vöslauerja.
17207	29	Stenska ura.
17223	20	Par čevljev.
17453	6	Dvocevna puška.
17865	21	2 sveti podobi.

Opomba: Drugi slovenski listi se prosijo ponatisniti ta izkaz.

Poslano.

Glede „Poslanega“ v včerajšnjem „Slov. Narodu“ naj si zapomni dotedišči anonimus, da imava jeden kot drugi v Tivoljskem gradu delujočih obrtnikov pravico patent, da plačujeva vsled tega davek in da sva prevzela ta dela vsaj za tretjino cenejši ko vsak drugi. O najinej sposobnosti pa naj sodi občinstvo, ne pa konkurent. (584)

Franc Bončar.

Franc Kokalj.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Močina v mm.
4. sept.	7. zjutraj	736-22 mm.	+12°0°C	brevz.	mehla	0-00 mm.
	2. pop.	734-15 mm.	+24°4°C	sl. jz.	jas.	—
	9. zvečer	733-98 mm.	+17°0°C	sl. jz.	jas.	dežja.

Srednja temperatura + 17.8°, za 1.5° pod normalom.

Tržne cene v Ljubljant

dné 5. septembra t. l.

		gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	.	7	80
Rež,	”	5	4
Ječmen	”	4	6
Oves,	”	2	76
Ajda,	”	4	55
Proso,	”	5	36
Koruzna,	”	5	60
Leča,	”	8	—
Grah,	”	8	—
Fižol	”	10	—
Krompir, 100 kilogramov	”	2	90
Maslo, kilogram	”	—	96
Mast,	”	—	88
Špeh frišen	”	72	—
” povojen,	”	78	—
Surovo maslo,	”	82	—
Jaica, jedno	”	2½	—
Mleko, liter	”	8	—
Goveje meso, kilogram	”	60	—
Telećeje	”	58	—
Svinjsko	”	60	—
Koštrunovo	”	32	—
Kokoš	”	35	—
Golob	”	17	—
Seno, 100 kilogramov	”	1	96
Slama,	”	1	69
Drva trda, 4 kv. metre	”	6	50
” mehka, ”	”	4	20

Dunajska borzna

dné 5. septembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	78	gld.	—
Srebrna renta	78	50	,
Zlata renta	99	20	,
5% marčna renta	93	—	,
Akcije narodne banke	835	—	,
Kreditne akcije	289	40	,
London	20	—	,
Srebro	—	—	,
Napol.	51	—	,
C. kr. cekini	66	—	,
Nemške marke	45	—	,
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	50
Državne srečke iz l. 1864.	100	gld.	167
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99	45	,
Ogrska zlata renta 6%	119	—	,
” papirna ” 5%	85	95	,
5% štajerske zemljiss. odvez. oblig.	104	25	,
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	114
Zemlj. obč. avst. 4½% zlati zast. listi	118	30	,
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	107	30	,
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104	75	,
Kreditne srečke	100	gld.	168
Rudolfove srečke	10	20	25
Akcije anglo-avstr. banke	120	108	—
Tramway-društ. velj.	170	gld. a. v.	232

Fotografični etablisement J. B. Rottmayer.

Najudaneje podpisani jemlje si čast, visokočastitemu p. n. občinstvu na znanjati, da se bode v mestu nahajajoči se

fotografični atelier

jednako kakor doslej nadaljeval.

Ob jednem pridevam temu naznanih zatrtilo, da mi bode vedno glavna skrb, naročuječ p. n. občinstvo vsestransko zadovoljiti.

Opozarjaje na dela, katera sem v rečenem zavodu doslej zvrševal, priporočam se toplo ter beležim

z visokim spoštovanjem

H. RICHTER,
fotograf.